

[Undervisningsministeren.]

stående universiteter, at de skal føres frem i denne forbindelse.

Hertil må jeg svare, at der ved de to bestående universiteter — deres store lokale vanskeligheder til trods — er noget at bygge på. Her er et studie- og forskningsmiljø, her er store sammenarbejdede lærer- og forskerstabe, her er biblioteker og forskningsudstyr.

Dertil kommer, at de bestående universiteter er de steder, hvor man i første række skal uddanne de lærere og forskere, som skal virke ved kommende nye centre for højere uddannelser og forskning.

Man kan så spørge: hvorfor skal man først til at uddanne disse lærere nu? Hvorfor er der ikke nok? Hovedgrunden er nok den, at vi endnu i dag må rekruttere lærere og forskere til universiteterne og de højere læreanstalter af de små fødselsårgange i trediverne, der gik ind i gymnasiet og en akademisk uddannelse i en periode, hvor kun et par procent af en årgang unge valgte denne vej, medens de studerende i dag tilhører de store årgange fra fyrrerne, der — også forholdsmæssigt — i langt større tal har valgt en højere uddannelse.

For så vidt angår Odense universitet, så ligger det klart, at man her er kommet så langt med forberedelserne, at det vil blive det sted, som først vil have mulighed for at aflaste de bestående universiteter.

Vi står inden for de højere uddannelser med store vanskeligheder, og vanskelighederne bliver næppe mindre de kommende år. Det er vel så en fattig trøst, at der er tale om et internationalt fænomen. Ikke uden grund taler man i næsten alle lande om en „uddannelseseksplosion“.

Når regeringen foreslår spørgsmålet om oprettelse af nye centre for højere uddannelser inddraget i planlægningen, er det som sagt ikke, fordi man regner med en meget hurtig start de nævnte steder, men fordi man finder, at flere grunde taler for, at man på et tidligt tidspunkt lægger fast, hvor nye universitetscentre kan placeres.

Der vil, efterhånden som planlægningen skrider frem, og efterhånden som forudsætningerne derfor er til stede, blive fremsat lovforslag om de enkelte centres oprettelse.

Nu skulle jeg efter almindelig praksis indstille det foreliggende lovforslag til velvillig

og hurtig behandling i det høje ting, og jeg vil ikke i denne sag undlade at påkalde det høje tings velvilje. Men der er med behandlingen af dette lovforslag forbundet så store problemer — jeg tænker f. eks. på de økonomiske perspektiver, det løfter sløret for, på de landsdelsmæssige problemer og på de overvejelser om, hvad man vil med de nye universitetscentre, som nu finder sted i planlægningsrådet — at jeg må tilråde, at der lægges vægt på grundigheden fremfor hurtigheden.

Endvidere tillader jeg mig at fremsætte forslag til lov om ændring i lov om lønninger m. m. til folkeskolens lærere.

Ved lærerlønningssloven af 7. juni 1958 blev der fastsat ensartede lønskalaer for købstadlærergruppen og landsbylærergruppen med den ikke uvæsentlige forskel, at lærere og overlærere ved købstadskolerne opnår et alderstillæg mere end landsbylærere og dermed en højere slutløn. Denne forskel er, som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, blevet af reel betydning fra 1. april 1964 og er af landsbylærerne blevet følt som en urimelighed. Følelsen heraf er ikke blevet mindre af, at skoleordningen principielt er den samme i byerne og på landet, og at købstadskoleordning helt eller delvis kan indføres i landkommuner eller i skoleforbund, der omfatter 2 eller flere landkommuner, med den følge, at lønforskellen endog kan gøre sig gældende inden for samme skolevæsen.

Det må erkendes, at der næppe er rimeligt grundlag for den bestående ulighed, og det foreslås derfor — med virkning fra 1. april 1965 — at forlænge lønrammen for 3. lønningsklasse med et yderligere alderstillæg. Da det ikke forekommer stemmende med billighed at se bort fra de landsbylærere, der er afskediget med pension i tiden 1. april 1964-31. marts 1965, og som ville være kommet op på den ny slutløn, hvis den havde været gældende pr. 1. april 1964, foreslås det endvidere — ligeledes med virkning fra 1. april 1965 — i pensionsmæssig henseende at stille de pågældende (det drejer sig formentlig om ca. 50 lærere), som om de havde opnået denne slutløn.

Fra forskellig side har man været inde på, om bestemmelserne i lærerlønningsslovens § 25 om tjenesteboliger til landsbylærerne

[Undervisningsministeren.]

ikke burde ophæves, når disse lærere opnår lønningsmæssig ligestilling med købstadlærerne. Jeg er enig i, at en væsentlig forudsætning for at kræve, at der stilles tjenesteboliger til rådighed for landsbylærerne, vil bortfalde med gennemførelsen af nærværende lovforslag. Mange ting tyder i øvrigt på, at tiden er løbet fra tjenesteboliger i den nuværende form. Jeg vil imidlertid finde det rigtigst, at problemet tages op til behandling i den af regeringen nedsatte tjenestemandskommission under hensyntagen til de regler, der gælder for tjenesteboliger til statens tjenestemænd.

I denne forbindelse kan jeg oplyse, at undervisningsministeriet for tiden forhandler med De samvirkende Sognerådsforeninger om en ophævelse for fremtiden af den praksis, hvorefter det kræves, at en kommune, hvis skolevæsen købstadordnes, skal stille lejebolig til rådighed for de lærere, der ansættes efter købstadordningen, fordi jeg finder, at også denne ordning trænger til en revision.

Med disse bemærkninger anbefaler jeg lovforslaget til velvillig behandling.

Boligministeren (Kaj Andresen): Den 25. januar 1966 gennemgik jeg i en redegørelse her i tinget de bygge- og boligpolitiske forligsaftaler af 18. januar 1966 og omtalte baggrunden for aftalerne og de administrative og lovgivningsmæssige skridt, der herefter måtte tages. I dag har jeg den ære at fremsætte for det høje ting *forslag til lov om ændring af lov om boligbyggeri*. Dette forslag, der er det første af de lovforslag, som aftalerne må følges op af, indeholder en rentesikringsordning for boligbyggeriet og er formuleret som et nyt kapitel IX A, der indskrives i lov om boligbyggeri.

Forligsaftalerne er vedføjede lovforslaget som bilag, og jeg skal kort berøre hovedpunkterne i forliget.

Samtidig med, at der gennemføres en normalisering af lejen i den bestående boligmasse og iværksættes en social støtte gennem en boligsikringsordning, skal der træffes foranstaltninger til at effektivisere og billigere nybyggeriet. Disse forholdsregler har det sigte at genskabe balancen og bevægeligheden på boligmarkedet og hermed sikre en bedre udnyttelse af den bestående bolig-

masse og fremme et nybyggeri af et sådant omfang, en sådan standard og til sådanne priser, at befolkningens muligheder for at opnå en passende bolig vil blive øget i væsentlig grad.

For at fremme konkurrencen i nybyggeriet er det tillige aftalt, at de resterende dele af byggerereguleringen for boligbyggeriet skal ophæves, og dette er nu sket med udsendelsen af boligministeriets bekendtgørelse af 17. februar 1966. Desuden skal der gennemføres et forbud mod udskydning ved licitationer, og udbudet af byggemodne grunde skal søges stimuleret.

Væsentlige dele af de lejeforhøjelser, som normaliseringen indebærer, skal bindes som opsparing, hvorved der ydes bidrag til bestræbelserne på at fremkalde et rentefald og dermed få lejen i nybyggeriet sat ned. Bindingen af lejeforhøjelserne i det sociale byggeri skal efter forligsaftalerne ske i en særlig landsbyggefond med det formål at fremme det sociale byggeris selvfinansiering, og der opnås herved også det, at det sociale byggeri bliver mindre afhængigt af udsving i markedrenten.

Den sociale boligsikringsordning, som jeg nævnte før, skal give navnlig familier med børn, pensionister og andre vanskeligt stillede rimelige muligheder for at skaffe sig gode boliger, og ordningen nuancerer derfor i langt højere grad end hidtil den offentlige støtte efter lejens og indtægtens størrelse og husstandens sammensætning.

Endelig omfatter forliget den rentesikringsordning for det sociale byggeri, som nu er udmøntet i det foreliggende lovforslag.

Den egentlige baggrund for rentesikringsordningen er det særlige og velkendte forhold, at medens en stor del af landets befolkning på grund af prisudviklingen og mange års huslejereregulering har forholdsvis lave boligudgifter, bliver den del af befolkningen, der skal finde bolig i nybyggeriet, udsat for den fulde vægt af pris- og rentestigningerne.

Rentesikringen tilfører desuden igennem den sikkerhed, som nybyggeriet opnår, hele samfundet fordele i form af bedre og mere rationel tilrettelæggelse af byggeprocessen og bedre muligheder for at gennemføre sanering og anden udskiftning af dårlige boliger.

Hertil kommer, at en nedsættelse af lejen